

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno društvo (vsem Chicago) in Kanada
\$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago
in Cileto \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inozemstvu
\$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cileto \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

One address per donor.—Reprints of articles in the
Glaslo, as well as reprints of the Glaslo, will not be returned. Other
reprints, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom
PROSVETA
3627-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz nasebina

Poročilo zastopnika

Sharon, Pa.—Prav kar sem prejel pismo od Ludvika Medveška, upravnika Enakopravnosti, v katerem se mi zahvaljuje za poslano vsoto \$19. V tem pismu mi tudi pojasnjuje, da sem napravil malo pomoto, ker sem vzel šest centov premalo provizije.

Naj mi br. Medvešek oprost, kajti z enoletno šolako izobrazbo človek pač ne more biti izurjen računar. Namesto, da bi pohajal v šolo, sem moral krave pasti. Krave sem šel takole: Ko mi jih je kmet izročil v oskrbo, mi je zabilil, naj strogo pazim, da ne bodo šle v sosedov zelnik, da me ne bo sosed potem pretepel kakor me je katoliški kaplanček v šoli. Da bom znal, koliko imam krav v oskrbi, sem si s pipcem delal zareze na palici, s katero sem kaznoval krave, če so mi nagajale. Na palici sem imel 11 velikih zarez, ki so predstavljale krave, kakor tudi štiri male zareze, ki so predstavljale telice.

Tako sem računal krave, delal zareze na palici štiri leta in se lepo razvijal, ker je bilo dosti mleka. Kmalu pa so mi začele nagajati mlada dekleta, češ da sem še za kaj drugega sposoben kakor za vsakega pastirja. Ženske in dekleta so mi čim dalje bolj nagajale, tako da sem pustil pastirsko službo in šel v svet. Krav in telet sem se za vselej znebil, nagajivih žensk in deklet pa še do danes ne.

Tako se mi je zgodilo tudi 28. in 29. oktobra v Strabanu na veliki proslavi SNPJ. Oba ta dneva sem bil tako zaposlen, da še v svojem življenju ne tako. Agitiral sem za štiri delavke liste, in za vse štiri napravil dovoljen uspeh, zraven sem pa še zavil val vsakovrstno pijačo in okusna jedila, kot so na primer Dre-nikove klobase, okusen golaž in potica, kakršno znajo napraviti le brhke strabanske kuharice, ki strežejo gostom kakor bi bile avstrijske oficirke. Tudi natakari so se urno sukali za baro, da gostje niso žeje trpeli. Podpisani pa je pridno segal v roko dohajajočim gostom obojega spola in pobiral prispevke za tiskovni sklad Proletarca, ki se je boril na strani SNPJ od njenega začetka. Proletarec je bil njen edini zagovornik in borilec in je krepko odbijal naše sovražnike, dokler ni jednota dobila svojega lastnega glasila. Torej je tudi dolžnost vsakega člana in članice SNPJ, da se ob 35-letnici jednote spomnimo tudi Proletarca in mu po možnosti prispevamo v tiskovni fond. Hvaležen vam bo za vsak prispevek. V tem oziru sem že nekaj storil v Strabanu in Sharonu.

Poročal sem že, da bi bil pri par ženskah skoraj prišel v neprijeten položaj, toda se je vse dobro izrazilo in smo se lepo zabavali, posebno z Westnewtončani, ki so tako lepo peli v Strabanu ob veliki udeležbi občinstva. Pogovorili smo se tudi, kako lušno je bilo pred par leti v Harwicku, kjer so na neki proslavi prav lepo prepevali Planinski Slavčki in Savica in kakšno pojedino smo potem imeli vse brezplačno. Tote Klemenčič in njegova soproga sta se veliko trudila in žrtvovala za pevsko društvo, toda če ni složnosti, ni tudi obantaka, če ni agitacije, ni tudi napredka, če ni napredka, ni tudi soglasja. Vsega tega pa se obvarujemo, če vsako stvar dobro premislimo in se šele potem osebno ali pa v javnosti oglašimo. Dostikrat si ne damo dovolj časa za premislek. Če bi bil jaz tisti ženi, ki je napredna, podrobno pojasnil, kaj in kako, ne pa kar enostavno vprašal, če mi bo kaj dala, bi me ne gledala tako debelo. In če bi bila druga žena rekla, da sem že spal v njeni hiši, namesto da je rekla, da sem že spal pri njej, bi se bila tudi hitro sporazumela.

V Strabanu seveda ne gledajo tako natančno na besede, pazijo bolj, da gostom dobro postrežejo in da dobe čim več v blagajni. Opazoval sem tudi Franka Drenika, misleč, da pazi na mlade kuharice, da ne bodo preveč klobas pojedle. Toda on je le pazil, da jim ni ničesar zmanjkalo.

Opazil sem tudi, da ima gospodinjinski klub v tej nasebini proste roke do vsega, tudi jezika jim može ne zaveževati. Mlade žene in dekleta se uče od starejših žen, zato jih tudi vabijo v njih klub, da se kaj naučijo od njih. Tako sem nekoč opazoval sejo gospodinjanskega kluba, kateremu je predsedovala Mimi Pavčič in sejo tako spretno vodila kakor najbolj izurjen uradnik. Navzoči smo bili tudi možje, toda vsako je smel govoriti le v prid gospodinjanskemu odseku, ni bilo drugega, ker žene potem hočejo nekoliko zabave. In tako je prav.

Mislil, da sem v treh dopisih dovolj pojasnil o proslavi v Strabanu dne 28. in 29. oktobra. Če sem se v teh dopisih komu zameril, naj mi oprost. Pisal sem tako kakor je bilo. Videli pa ste, da sem bil zelo zaposlen z jedjo in pijačo in s kolektanjem in torej ni čudno, da sem jedel golaž z obema rokama. Hvala vsem skupaj.

Anton Zidanšek, zastopnik.

K Prešernovemu koncertu

Chicago, Ill.—Zadnje nedelje je priredil tukajšnji zbor Franca Prešerna svoj redni jesenski koncert v dvorani SNPJ s prijaznim sodelovanjem slovenskega pevskega društva Slovaca z južne strani tega mesta. V prvem delu bogatega in prav dobro zamišljenega programa je najprej po pozdravnem govoru zborovega predsednika Franka Japicha zapel Prešernov zbor pod vodstvom F. J. Kubine Foersterjevo "Planinako". Prelovčev "Mojo pesem" in pa Ipatjevo "Pod lipo". V "Moji pesmi" je pel baritonov solo William Horvath, ki ima tako lep, mehek in mil glas, da bo velika izguba zanj in za ameriške Slovence pa morda tudi za naš narod sploh, če si ga ne bo še posebej izuril. Prešeren naj bi mu pomagal v tem po svojih močeh. Fant je še mlad. Nekdo mi je rekel, da je komaj 22 let star.

Kuplet "Popotnika" (Josip Fajfer, Anton Krapenc) je vzbudil mnogo smeha. Tudi sta pela "popotnika" ubrano. Prav dobro ju je spremljal na harmoniko Jos. Gomilar. Trošev (Tim Prelesnik, Kristina Prelesnik in Frank Gradišek ml.) je bil menda prvi poskus pri Prešernu, ki si je moral Kristino Prelesnikovo "najeti", ker nima v svojem aktivu niti enega člana nobenih žensk. No, pa ni naredil to pot napake izbire pri tistem "najetju". Kristina ima prav ljubeč glasak sopranskega reda. Tim Prelesnik in Gradišek pa bi bila lahko boljša. Pač prvi poskus. Drugi bo gotovo boljši. Upati je, da ga obdrže. Učen nihče ne pače z neba. Malo dobre volje in več vab, pa pojde tudi trošev.

Naše pevsko društvo Slovan z južne strani je bilo na tem koncertu nekam majhno po številu pevcev in pevk, toda svoje zbrane pesmi je prav dobro in ubrano pa čustveno tolmačilo zbranemu občinstvu. Peto je pod vodstvom svojega pevskega učitelja Ivana Račiča, ki zna imenitno prenesti svojo naravnost pobožno vdanost naši pesmi na svoj zbor. Ivan Račič ni samo glasbenik po svojem poklicu, nego tudi po svojem srcu. Zato je smelo pričakovati, da se bo to še vse bolj pokazalo na Slovenskem koncertu, ki ga priredi dne 26. t. m. na južni strani pod Račičevim vodstvom.

Ker si Prešerna sploh ne moremo misliti brez njegovega kvarteta, ki ga sestavljajo naši mudi fantje Tim Prelesnik, Fr. Gradišek, William Horvat in Ray Velimek, ga tudi na tem koncertu ni manjkalo. Pel je nekaj slovenskih in par angleških popevk ter žel burno pohvalo.

Po dolgem času je spet nastopil tenorist Frank Prijatelj, ki je bil na splošno dober. Njegov glas se je v nekaterih legah zelo izpopolnil. Pel je par angleških pa Devovo "Gor čez jezera". Najboljši je bil, ko nam je zapel slovensko pesem, v kateri je posebno dobro izrazil plemenito čustvo, ki ga zahtevata beseda in nota v njej. Če bi bil jaz

na njegovem mestu, bi še dalje uril svoj glas.

Pevski zbor Prešeren je nastopil vdrugič ter nam zapel Jerebovo "Mojo dekle", narodno "Večer", kateri je naredil besedilo Anton Udovič, in pa Bullardovo angleško "Zimsko pesem". Zbor je bil najboljši v "Večeru", v katerem mi je bil še posebej všeč baritonov solo iz grla Williama Horvata.

Prvi del je zaključil enajstletni fantek Edvard Udovič, ki je sin Antona Udoviča. Ker je bil preskočen v programu, ga žal nisem slišal. Ali vsi tisti, ki so ga slišali, pravijo, da je njegov glas nekaj izrednega.

V drugem delu koncertnega dela je bila uprizorjena enodejanska burka "Radi nagrade". Igrali so jo sledeči: Tušek (Anton Krapenc); Funtek (Josip Fajfar); Gašper (Jos. Zihnerl); pismoša (Jos. Oblak); komisar (Jak. Marinič). Igranje je zbuhalo veliko smeha po dvorani, ki je bila zasedena do zadnjega kotlička, kar znači, da je magična sila naše pesmi še vedno nepremagljiva.—Zvonko Novak.

O uspehi maskeradi

Midway, Pa.—Dasi sem se malo zakasnila, vendar me veže dolžnost, da se v imenu ženskega odseka društva 89 SNPJ prav iz srca zahvalim vsem, ki ste nam pripomogli do tako lepega uspeha na naši maskeradni veselici dne 28. oktobra. Še prav posebno so se odzvali našemu povabilu iz Burgettstowna, South Viewa in Slovana.

Veseliča se je izvršila v zadovoljstvo vseh navzočih. Dasi smo imeli nepristranske sodnike iz bližnjih nasebin, so vendar odnesle prvo nagrado domače članice gospodinjanskega kluba, in sicer mrs. Mary Janešek in mrs. Irene Lukan. Čestitam vsem skupaj, maskam in sodnikom; izvršili ste dobro delo. Ob zvokih leve slovenske godbe se je vse veselo sukalo, iz klubovih prostorov pa se je razširjal prijeten duh krajskih klobas in se razlegale lepe melodije naše pesmi. V taki družbi se človek za deset let pomladi. Le prehitro mine čas, ko se je treba posloviti od prijateljev in znancev. Torej še enkrat hvala lepa vsem skupaj od blizu in daleč, kakor tudi našim domačim možem, ki so nam pomagali v vseh ozirih, da je bila potreba točna.

Margaret Capuder.

Ples bivših rudarjev

Chicago.—Pred dobrim pol-drogim letom je bil v Chicagu organiziran klub bivših premogarjev—Chicago Ex-Coal Miner's Club. V tem mestu je tisoče bivših rudarjev, med njimi tudi veliko slovenskih. Klub tvori fin skupina inteligentnih in delavsko zavernih fantov in njih družine.

Zadnje zimo je ta klub pričel z akcijo za osvoboditev petih mladih rudarskih fantov v Du Quoinu, ki so vsi razen enega v dosmrtni ječi kot posledica bratovornega boja med rudarji v Illinoisu. To gibanje za osvoboditev teh žrtv je zajelo do malega vse organizirano delavstvo, ki kritika na gubernerja Hornerja, da jih izpusti iz ječe s podelitvijo. Izgledi so, da se bo ta želja uresničila v bližnji dohodnosti. Ta premogarski klub pa pomaga in prispeva, kolikor mu sredstva dopuščajo, tudi drugim delavskim slojem. Prispevke je zbiral tudi za španske lojaliste.

Prihodnjo soboto zvečer, 18. novembra, bo imel svoj drugi letni ples v Karkovi dvorani na Avera in W. 26 st. Lani je bila imenitna zabava, ker so se sestali mnogi bivši rudarji s svojimi prijatelji, s katerimi se niso videli že več let, odkar so se izselili iz rudarskih revirjev, kjer so skupaj kopali črni diamant. Vabljeni ste vsi bivši rudarji in drugi.

Bivši premogar.

Glad v svetovni vojni

Lafayette, Pa.—Leto 1914 ne bo nikdar pozabljeno! "Se mladost rod, ko letal bo, se vsako te bo bal. Nastavljena sekira je na deblu našega rodu, ki trese se od groze in strahu."

Tudi 26. julij, dan mobilizacije v svetovni vojni, ne bo nikdar pozabljeno. Nikdo drugi ga ne more doumeti v vsej globini velike agonije kakor le tisti, ki smo na dan mobilizacije spremlili svoje brate, svake in

prijatelje in videli, kako so se žene ločile od svojih dragih mož, dekleta od svojih zarocenec. Jaz nisem bila poročena niti zaročena, vendar je moje mlado srce občutilo nikoli pozabljenih ločitev, ki sem jih videla in tolažila v tisti nesrečni uri.

Najbolj mi je v spominu dogodek na postaji. Ko je prišel vlak in so kričali: "Pola, Divača, Trst," ni nič pomagalo, ko so žandarji vlekli proč žene in dekleta. Vse je bilo zaman, dokler niso začeli peti — bajoncti!

Naj ponovim: Leto 1914 ne bo nikdar pozabljeno!

Najslabše je to na svetu, ker se ljudje vselej vojne, češ da bo dosti dela. In to se sliši iz ust matere, ki ima svoje sinove vsak dan za pod meč! In vendar se vselej dela. Nič ne premisljajo, da to delo pomaga k prelivanju krvi na bojnih poljanah, da naši bratje umirajo na bojišču, da matere krvavijo ob ločitvi svojih sinov. Koliko je mater in žena, ki so izgubile svoje sinove in možje v svetovni vojni! Milijone in milijone in njih številu.

Toda najdejo se ljudje, ki pravijo: "Naj bo vojna, bomo vsaj delali!" Ako bi ti ljudje jedli kruh iz otrobov in dve leti ne videli moke ne sladkorja in še marsikakšne druge reči ne, bi tega nikdar ne pozabili.

Nikdar tudi ne bom pozabila sledečega dogodka iz vojnih let. Bilo je vročega pomladanskega dneva, ko so česnje razprostrale svoje lepe cvete. Z možem sva orala. Jaz sem poganjala vprego, mož pa je stopal za pljuhom. Bilo je okoli 10. jutraj, ko je mati mojega moža prinesla zajtrk. Po poti počasi stopa mož sivi las in ob njegovi strani okrog devet let star deček. Ta se hitro okrene in prosi vode. Ko se deček napije vode, jo da očetu. Stari moč s tresočim glasom poprosi skorjo kruha, rekoč, da nista že od večerja nič jedla. Vsi smo se spogledali in jima dali, kar smo imeli. Oba sta bila skoraj bosa, iz raztrganih čevljev pa so se videle okrvavljene noge.

In koliko je bilo takih prizorov. Tudi jaz sem bila med tistimi, ki so stradali in trpeli, da ne bo nikdar pozabljeno! In koliko je danes ljudi, ki pravijo: Zakaj si šel v vojno in kaj si dobil? Ne razumejo, da si prisiljen to storiti. Na svetu pa je taka brezbrzičnost! In dokler bo tako, bodo matere še pošiljale svoje sinove na bojišče in žene še svoje možje v klavnicu.

Angela Ban,

blagajnica društva 725.

O starostni pokojnini

Milwaukee.—Zelo smo vam hvaležni, ko pišete v Prosveti v prid starostni pokojnini. Ko bi dali 60 let starim ljudem vsaj \$35 ali \$40 na mesec, pa bi bili zadovoljni, ker 60 let star človek ne more nikjer dela dobiti. To je majhna zahteva, toda gospodje še tega nečejo dati, kaj šele \$50 ali \$80. Tega ne bo nikdar.

Sedaj smo radovedni, kako so izpadle volitve v Ohio in Californiji glede starostne pokojnine. Napišite o tem kaj v Prosveti. Jaz dobim Prosveto pri Antonu Kamnikarju, ker sem brez dela že dve leti in si torej ne morem naročiti lista. Vam pa gre vse priznanje in zahvala.

Marko Ulbin.

Buhske volitve

Buhl, Minn.—Nekaj vrstic o naših mestnih volitvah. V našem mestu tvorimo Jugoslavo večino. In ker imamo Slovenci pri teh volitvah štiri kandidata, to je za župana, za mestnega svetovaleca, za mestnega blagajnika in za davčnega cenilca, se priporoča, da slovenski volilci dajo svoje glasove na primarnih volitvah 21. novembra slovenskim kandidatom. Ne pustite zavajati se od drugih kandidatov. Strmimo svojo moč in izvolimo Slovence v mestne urade. Kandidat za mestnega svetovaleca je član SNPJ z vso svojo družino.

Opazovalec politike.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Nova Amerika

Spisal Louis Adamic

Demokracija, kakor jo sedaj vidimo na svetu, v njenem najboljšem pogledu, je smer naprednosti med ljudmi. Ona je ideal.

Ta smer ali ideal je morda bolj v Zdrugi državah kakor v kaki drugi veliki državi. Tvažen del naše doseganja ameriške izkušnje Njena bodočnost pa je globoko in nevarno pletena z vsakovrstnimi situacijami v narodnem življenju — gospodarskimi, socialnimi, kulturnimi, duševnimi — ki vsebuje mnogoštevilne komplicirane in nujne probleme. Epa izmed teh situacij se je razvila iz nje lo dejstva, da je v teku zadnjih sto let 38,000 priseljencev prišlo sem iz več kot štirih tih držav in pokrajin v Starem svetu.

Taka situacija ima sama v sebi tendenco vrst. Ravno sedaj se pojavlja močna tendenc napram neenakosti med našim ljudstvom spada k raznim plemenskim in narodnostnim skupinam. V tem tiči nevarnost za demokracijo.

V zvezi z nevarnostmi, ki se razvijajo iz teh situacij, ta nevarnost postane še večja, ker ako vsa dežela sploh in razni elementi tega prebivalstva začnejo se zavajati umno dečih dejstev in resnic, kakor jih jaz vidim:

1) Da Ellis Island — v zgodovinskem smislu — hitro postane ravno tako važen kot sta mouth Rock in Jamestown.

2) Da so Združene države, kakršne so danes — plemensko, socialno, kulturno, versko, duhovno, skratka človeško — nadaljevanje ne le tanskih otokov in Nizozemske, marš — ali manj — vse Evrope in — v nekem pogledu — tudi delov Azije in Afrike.

3) Da dandanašnja Amerika s svojimi kimii industrijami, nebotičniki, neskončnimi leznicami in elektrovidi je morda ravno to rezultat trdega dela in izuma priseljencev, ki prišli sem v zadnjih 60 ali 70 letih, kolikor merikancev starega kova, ki so bili ponaj anglo-saksonskega pokolenja.

4) Da ob razvijanju te dežele je v zadnje stoletju v industrialnih nezdah našlo največ priseljencev iz raznih evropskih dežel, kor je bilo ranih ameriških kolonistov ubitih premagovanju divje prirode in v vojni za nevisnost; in da je nujno potrebno za Ameriko da ta dežela v svoji celoti spozna in prizna dejstvo — ki je najvažnejši del ameriškega zadja za desetero milijonov naših državljanov.

5) Da Združene države prav hitro nehaajo ti pretežno anglo-saksonska dežela, kajti ne prebivalstvo sedaj vsebuje skoraj 50,000 ljudi; ki niso Anglo-Saksi in da je radi to potrebno novo pojmovanje Amerike (v smislu kakor je bilo zgoraj na kratko označeno).

6) Da okolnost, da je v Združenih državah prisoten ta obsežni novo-priseljeniški element priložnost, kakršne še ni bilo na svetu ustvarjanja izredno bogate kulture in civilizacije na tem kontinentu, istočasno pa da ta okolnost ogromno komplicira ameriške socialne, spodarske, politične, kulturne in duševne in probleme; da v našem sedanjem prebivalstvu tičijo nekatere nevarnosti za Ameriko, neno edinstvo, demokracijo in smer napram ekosti, kakor tudi za poedine plemenske skupine, da se mržnja proti inozemcem, antisemitizem ter slična gibanja in naziranja stalno širijo. in da preprečimo poglobljenje in rast teh nevarnosti za Ameriko in njene razne skupine moramo mi vsi — Amerikanci novega in starega pokolenja — začeti postavljati umno, patriotično, aktivno in KRITIČNO interesirani v to situacijo, ki je sedaj v splošnem zavrti v mo in prepletena s strahom, sentimentalnostjo ter plemensko in skupnisko sebičnostjo.

Prebiti Ameriko k tej zavestnosti bi morala postati ena izmed nalog vseh Američanov ozira na izvor, ki se brigajo za bodočnost dežele — in demokracije.—F.L.I.S.

Letonska

Največja in najbogatejša med baltičskimi državami, o kateri se je zadnji čas veliko pisalo v svetovnem časopisju je Letonska, delala s 65,791 kv. km površine.

Letonski kraji so pripadli po delitvi Poljske 1. 1795 Rusiji, a tudi čas med svetovno vojno, še pozneje, t. j. doba od 1. 1915 do 1920 je bila polna borb za samostojnost te dežele. Dva milijona Letoncev se je borilo proti Nemčiji, ki so Nemci hoteli napraviti iz njih deželo vojno dino Kurland, kateri naj bi vladali princii Henzollernci. Po drugi strani je borba Letoncev veljala Rusiji, ki je hotela takisto podjati njih deželo. Letonska je bila na ta način med dvema ognjema, nemškimi in ruskimi. Nj posedlo so se Letonci zvezali s Poljaki. Z njihovo pomočjo so pregnali Ruse, Nemce pa so nato premagali letonski polki. L. 1921. so zavzemili priznali samostojnost Letonske.

Letonska je dežela petato rek in mnogih jezer. Njeno prebivalstvo se bavi pretežno s poljedelstvom. Oborožena moč države je pika. Znaša jedva 65 tisoč vojakov in ženski polni zbor, ki šteje 10 tisoč žensk. Letonska vladna ima dve podmornici in dvajset letal. Da se s temi sredstvi ne more upirati kakšni veliki invaziji, leži na dlani.

Glavno mesto Letonske je Riga, ki ima približno 400 tisoč prebivalcev. Libava, ki se poleg Rige največje imenuje, ima kakšnih 60 tisoč ljudi.

(Daje iz prve kolone.)

odstotno brezverska. Prvi člen Bill of Rights izrecno pravi: "Congress shall make no law respecting an establishment of religion." Država mora biti ločena od vere! Kje je tu verska podlaga? Če je torej Dewey ateist, je popolnoma v harmoniji z ateistično ustavo.

Nacijski poklon Angležem

Hitlerjeva diktatorska žlahta je zadnji teden inscenirala bombno eksplozijo v notoričnem Brauhausu v Monakovu. Bomba je usmrtila sedem oseb, okrog 60 je bilo ranjenih in staro poslopje je bilo deloma razrušeno v notranjčini. Himmler, firar notorične nacijske policije, je brž razglasil, da so Angleži v sporazumu z nemškimi židi organizirali bombni atentat na Hitlerja in druge visoke nacije.

Omenjena stara pivnica je za nacije nekakšno svetilišče. Tam je Hitler pred 16 leti uprizoril svoj prvi puč — imenovan "pivski puč" — ki je bil seveda na mestu zadržan in Hitler je dobil pet let zapora. V spomin na ta "slavni dogodek" pride zdaj Hitler vsako leto v novembru v to pivnico, kjer se po navadi izbesni ob veliki udeležbi svojih pristavev. Na letošnji proslavi se je pa Hitlerju zelo mudilo. Njegovo besenje je bilo kratko in hitro se je poslovil ter odšel. Po važnih opravkih" z vsemi svojimi glavnimi pomagači vred. Nekaj minut kasneje je skrita bomba eksplodirala nad odrom vprile velike množice "gimnastarjev", katerim se ni nikamor mudilo. In katerih Hitler prav nič ne pogreša.

Da so Angleži z židi vred mogli priti sredi vojne v Monakovo, v Brauhaus, in so mogli tamkaj kljub orlovemu očesu Himmlerjevih gestoporcev, ki vse vidijo, postaviti bombo v gnezdu nacijske sile ter navdahniti Hitlerja, da je slutil, da nekaj prihaja — je to največji poklon, ki ga morejo nacijski krvoloki dati Angležem! Nacijska sodra priznava s tem, da je brez moči pred angleškimi atentatorji, ki lahko pridejo prav v nacijski drob sredi Nemčije pri belem dnevu!

Angleži, ki seveda niso brez grehov, se v tem primeru lahko smejejo nacijskim lažnikom. Saj lahko vidijo dvoje. Prvič lahko vidijo, da ima Hitler svoje največje sovražnike v Nemčiji — prav pred svojim nosom, drugič pa ne bodo da leče od resnice, če sklepajo, da so ljudje, ki so bili zmožni aranžirati notorični požar v državno-zbornski palači, zmožni tudi postaviti bombo v Brauhaus s preračunanim namenom...

Browderjeva revolucija

Ko je Earl Browder, firar ameriških stalincev, igral pred nekaj dnevi svoj "gašperiteater" v Bostonu, je obenem naznanil, da namen ameriških komunistov zdaj je — izvesti "hiter prehod" v socializem. Kako bodo ameriški stalinci izvedli ta "hiter prehod" (a quick transition), Browder seveda ni povedal, vendar stvar je jasna, kajti Browder je rekel, da bodo posnemali "prehod" ruskih boljševikov, ki je bil izveden v novembru 1917.

Ameriški delavci morajo biti hvaležni Browderju, ker je po treh letih vrgel s svojega obraza lažljivo demokratično masko. Ameriški stalinci so danes tam, kjer so bili takoj po svetovni vojni, ko so deklarirali samo o krvavi revoluciji. Takrat niso bili nevarni — saj je vsakdo vedel, česa iščejo in kaj hočejo. Nevarni so postali šele na pomlad leta 1937, ko je Browder prinesel iz Moskve (s ponarejenim potnim listom!) "novo taktiko" in začel slepariti delavce z ljudsko fronto in demokracijo — in v teh treh letih so stalinci naredili največ škodo delavstvu v Ameriki.

Zdaj, ko so odvrgli sleparsko masko in spet začeli pridigati "revolucijo" — pa ne bodo več nevarni. Zdaj prodajajo svoje pristno blago, katerega v Ameriki, razen stalincev, nihče ne mara!

Slabo se postavljajo!

National Catholic Alumni Federation je imela pred kratkim zborovanje in ob tej priliki so njeni govorniki napadli Johna Deweyja, znane ga profesorja na univerzi Columbij in velikega ameriškega socialnega filozofa, ki je pred nekaj dnevi obhajal osemdesetletnico svojega rojstva. Katoliški govorniki so se repenčili, da je Deweyjeva filozofija "ateistična" in "neameriška" in da "sistem ameriške vlade sloni na veri."

Ne vemo koliko je ateizma pri Deweyju, velika absurdnost pa je, če katoliški profesorji govorijo o verski podlagi ameriške vladavine. V tem oziru se naravnost lažejo. Podlaga ameriške vlade je ustava in ameriška ustava je ateistična. (Daje v zadnji koloni.)

Novice z starega kraja

Slovenije

Avpič—
Antona Haceta ?
Ljubljana, 12. oktobra.—Antona Haceta, ki ga s tolikšnim imenom išče vsa naša policija in sodnica, in njegovemu tovarišu Stefanu Verletu, ki se že dolgo tednov nahaja za zapah, sta nedavno poleg nekaterih drugih pojasnjenih, delovnih in drugih manjših zločinov, tudi krvavo grozodejstvo, ki se je zgodilo nad mladim neznanim, ki so ga bili nekega julija dne našli ustreljenega in zakopanega v seniku nekega doma v Gamelnah. Domačin, ki pa tudi organi kriminalnega oddelka policije, ugotovili, da je bil ustrelen v Ljubljani so si od takrat prizadevali, da ugotovijo umorjenca, ki bi jim bil najboljši kazipot na sledi umorilcem, a vse prizadevanje je ostalo zaman. Ko si je komisija ob najdbi oglevala truplo, je ugotovila, da je bil truplo zakopan v senu že dva tedna, hkratu pa je bilo, da je bil ustreljen v pravo, karavito, neznanec sam bil oblečen samo v perilo, ki nosilo znamko trdke Brezice Sv. Lovrenca na Dolenjski.

Podrobnejše poizvedbe so pokazale, da je bilo nekaj tednov prej vlogljeno v Bregarjevo ulico pri Sv. Lovrenču, iz katere so vlomilci odnesli celo perilo in obleke, pa tudi nekaj gotovine. Vse je govorilo o grozljivosti domneve, da je umorjenec sam član vlomilčeve skupine, pa da se je pozneje prišel s svojimi pajdaši, ki so potem za kazni umorili, a sama tola pa bi to bila, izprva ni bilo mogoče dognati. Nekatera črna so pričevala, da so pri umorjenju kradli cigani, nato pa da so vlomili neki postojni, ki so se tisti čas klatili po okrog Primskovega in Carin, nazadnje pa so orožniki našli nekaj zanesljivih podatkov, ki so kazali, da je utegnil v vlogo sodelovati Stefan Verlet, ki so stražniki Stefana Verleta pozneje aretirali v Šiški, kjer so ga našli, da bi imel kakršne koli opravke z vlomom pri Verletu, polagoma pa se je v njegovih pripovedovanih zapletenih slutiti, da je njegov prijatelj Anton Haca v zvezi z nekim umorom. Kaj več pa niti na sodišču niso mogli spraviti iz njega.

Medtem pa je šentvinski orožnik prisko na uho, da je nekje okoli pripovedovala neka ženska, da že nad dva meseca telesa 35-letnega bivšega telesa Rudolfa Avpiča, a katera sta bila prijatelja. Ženska je morala sama nekaj več vedeti o Avpiču in Verletovih področjih, a ko so se pozanimali o njem, jim je izgovorila izpoved, da se je Avpič bil sicer iz Čremošnjice v Gorenjskem okraju doma, stal v družbi z Verletom in Hacetom in da so največ hodili za Gorenjskem, od časa pa so krenili tudi na dobo stran. Vedela je marsikaj zanimivo podrobnost iz njegovega dejanja in nehanja in pripovedovala, da je imel Avpič, ko sta se zadnjikrat videla, nad 8.000 din pri sebi. Tudi ji je zaupal, da ima nekeje novo restanek z Hacetom in Verletom, in ker ga pozneje ni na spregled, je povsem upravljen sum, da je bil na tem sestanku umorjen. Po vsej priliki se vsi trije stari pajdaši začeli deliti plena tako hudo med seboj, da je spregovoril o grozljivi. Ko je bil Avpič mrtev, sta mu morila razen denarja odvzela tudi vso obleko. Opa mrtveca, ki ga je bila komisija pri ogledu v Gamelnah vzela na zapisnik, se vsem strinja z zunanostjo pokojnega Avpiča, kar se tiče oblik, las in drugih znakov. Avpič in policija zdaj še z večjo pozornostjo iščejo pobegele Haceta. Kakor pripovedujejo, pri Verletu preobčlen na pešerjevo mesto, kjer ima več svojih zavetij, pa tudi v Ljubljani

po Terezijinem, ker se bo zlasti pri njih trgateg zaradi pomankanja obračev zavlekla. Manjši vinogradniki so pričeli trgati takoj prve dni oktobra, da so končali svoje delo do časa, ko pričnejo s trgatvijo večji vinogradniki, katerim hitijo na pomoč.

Prej izredno lepo in toplo jesensko vreme je sicer blagodejno vplivalo na dozorev lepega grozdja, ki je tudi letos precej obilno obložilo trs, vendar pa so zadnji deževni dnevi povzročili zlasti pri ranih sortah precej gnilobe. Čeravno je do zadnjega časa vinska letina dobro obetala, se je izkazalo, da ne bo dosegla lanske in bo povprečno za tretjino slabša od lanske. Kolikor namreč ni gnilega grozdja, imajo jagode nekam trd olinek, ki ne vsebuje mnogo soka. Vzrok temu je prejšnje dolgotrajno suho vreme. Ob zadnjih deževnih dneh pa so začele jagode odpadati in je trgateg zaradi pobiranja jagod dokaj zamudna. Letošnji pridelek ima povprečno 18 do 21 stopinj sladkorja, tako da sladkanje odpade.

Na poti skozi Gornjo Radgono je letos videti le malo tujcev vinogradnikov, dvolastnikov. Tudi vabljivih gostov je malo. Ali bodo stare šege sčasoma prešle v pozabo? Pač pa lahko vidimo vsakodnevno skozi Gornjo Radgono številne vozne, ki prevažajo natrغانo grozdje v velikih kadeh ali pa polne sode sladkega mošta. Vse to gre tja preko v sosedno Radgono, kjer je to vino dvolastnikov, katerim je letos zabranjeno, da bi prodali svoj vinski pridelek na naši strani. Oni, ki izvažajo grozdje, so vinogradni posestniki, ki so si nakupili svoja posestva po letu 1929, ki pa ne uživajo dvolastniških pravic, vendar je tu njihov dovoljen carine prost uvoz pridelka.

V splošnem ne pokaže letošnja trgateg v onem razpoloženju, kakor prejšnja leta in tudi kupčije za novi most so redke. Zaenkrat vsaj tako kaže, da bodo tukajšnji mali vinogradniki za svoj letošnji pridelek dosegli izkupiček le za kritje stroškov in javnih davkov, ki se stopnjujejo od leta do leta. Letos tudi onstran meje ne bodo več cene tako ugodne, kakor prejšnja leta, kar bo edino v tolažbo našim vinogradnikom, ki so doslej že vsa leta prodajali svoje pridelke po skrajno nizkih cenah. Še nekaj dni, pa bodo klopote obmolknili, jesensko pesem pa bo nadaljeval novi most po kletih, ki bodo prenapolnjene, ker se marsikateri vinogradnik hrani precejšnje zaloge starine.

Stavka ustavila obrat v livarnah

Perth Amboy, N. J.—American Smelting & Refining Co. je morala ustaviti obrat v livarnah zaradi stavke, katero je oklicala krajevna unija Mine, Mill & Smelter Workers. Konflikt je nastal, ker kompanija ni hotela obnoviti pogodbe. V stavki je zavajevanih čez dva tisoč delavcev.

Kanadska policija udrla v urad komunističnega lista

Toronto, Kanada, 15. nov.—Policija je udrla v urad komunističnega lista Clarion. Zasegla je rekorde in več knjig, toda aretiran ni bil nihče.

Sprehod po baltičkih državah

Na obali Baltičkega morja so tri male republike, ki so kljub temu, da jim je dodeljen zelo vetroven življenjski prostor, živele ves čas nekako v zatišju in je le redkokdaj nanesla beseda nanje. Toda dogodki zadnjih let, ki so doobra izpremenili evropsko karto, zasnovano z versajsko pogodbo, zlasti pa letošnje viharo leto, so nujno potisnili v ospredje med neštetiimi drugimi vprašanji tudi vprašanje baltičkih držav, Litve, Latvije in Estonke. Morda se v vsej povojni evropski zgodovini ni toliko govorilo o usodi teh treh dežel, kot o priliki pogajanj za sklenitev angleško-ruskega mirovnega pakta. Saj smo pa tudi dan za dnem brali v dnevnih novicah, da so prav baltičke države oni nerazrešljivi voz, okoli katerega se je aukala v največji meri diplomatska aktivnost v Moskvi. Ali so te pokrajine ob valovih sinjega Baltika res tako strateško pomembne, da so se prav ob tem kamnu spoditike podrla vsa dolgotrajna pogajanja med odposlanci Velike Britanije in zastopniki sovjetske Rusije? Nedvomno bi šli predaleč, če bi temu vprašanju pripisovali izključno in preveliko važnost, vendar je brez dvoma točno, da težave, ki so izvirale pri teh pogajanjih glede na usode baltičkih republik, niso bile samo diplomatski trik in gola navideznost, ampak da temelje tudi v stvarni pomembnosti njihovega geografskega položaja. Tega pa ne moremo razumeti brez poznavanja preteklosti, ki nam tako zanesljivo daje odgovor na marsikatero vprašanje, ki si ga je zastavil ta ali oni, ki hoče stvari zajeti tudi v njihovi globini in si ustvariti pravo sliko o zapletenih vprašanjih današnjega zmedenega sveta.

Zgodovina se ponavlja

Ze v zgodnjem arednem veku, ko je Evropa značilno izpremenila svoje politično lice, so vitezi vojaškega reda "Nosilci mečev", po rodu Nemci, osvojili in kolonizirali Latvijo, ki je bila že tedaj naseljena z letonskim plemenom. Njihova sprva majhna gospostvo se je kaj kmalu razširilo dalje na sever, v pokrajine današnje Estonke, kjer so prebivala slovanska plemena, ki so zoper nje poklicala na pomoč Dance. Kmalu zatem so pridri tevtonski vitezi, prav tako verski nemški vojaški red, ki je bil ustanovljen v Jeruzalemu. Prodirali so v pokrajini ob Odri v poljsko Pomorjansko in skušali pronikniti skozi Litvo, da bi na ta način ustvarili nepretrgan vez z že omenjenimi "nosilci mečev", katerih oblast je dosegla že Tallin, ki se je pozneje izpremenil v Reval, današnje prestolnico Estonke. Nemčija je svojo roko že tedaj iztegnila tja do Finskega zaliva.

Od srednjega veka dalje zasledujemo neprestano težnjo, razprostriti nemško oblast tudi nad baltičkimi državami. Povedati namreč moramo, da oblast Nemcev nad omenjenimi pokrajinami ni bila dolgotrajna. Litva in Poljska sta potokli tevtonske viteze v zgodovinski bitki pri Gruenwaldu, Latvija in Estonaka pa nista bili deležni te usode. Njih prebivalstvo je postalo suženj mogočnih baltičkih

graščakov, ki so imeli v svoji lasti ogromna posestva. Ta položaj pa se je zopet kmalu predrugačil. Ruski car je navadil na baltičke mogočnike, ki so se v silni stiski zatekli po pomoč k Poljakom. Za odškodnino si je seveda Poljska pridržala Latvijo, dokler ni po poljskem porazu v vojni s Švedi (koncem 16. stoletja) z njo vred prišla pod gospostvo zmagovalne Švedske. To suženjstvo je bilo sicer kaj milo, ker je ta skandinavski narod zelo obzirno postopal s svojimi podložniki, saj je že tedaj izvedel nekakšno agrarno reformo, ki je domačine osvobodila neznoznega jarma njih graščakov. Spomin na te čase "kralja Matjaža" je še danes živ v baltičkem ljudstvu in še je ohranjena po vaseh prislovice o "starih dobrih švedskih časih."

Osemnajsto stoletje pa je neusmiljeno napravilo konec tej stari, dobri dobi. Mogočni ruski car Peter Veliki se je namenil zadati smrtni udarec švedski hegemoniji. Njegov sen je bil "dominium maris baltici", ki so ga bili ustvarili tevtonski vitezi. Baltički baroni so prav slutili, ko so podprli carja v vojni proti Švedom, v vojni, ki je strahotno opustošila Estonako in Finsko. Prav so slutili, da jim bo car pustil vse njihovo imetje in njihovo politično in gospodarsko oblast. Njihovi upi so se potrdili v miru v Nystadtu leta 1701, ki pomeni konec Švedske in začetek ruske nadvlade, za estonsko in letonsko ljudstvo pa začetek dobe hujšega suženjstva tiranjskim baronom. Estonaka in Latvija sta postali ruski provinciji, nad katerima je carska Rusija izvajala svojo preizkušeno politiko centralizacije in rusifikacije. Kmalu je zadela ista usoda tudi del Litve, ki sta si jo obenem s Poljsko razdelili Nemčija in Rusija, nedolgo za njo pa je še Finska (l. 1809) jela okusati bih moskovskega despotizma.

Kakšna so bila čustva baltičkega ljudstva do nasilnih zatiralev, si lahko malimo. Kravni upor, zdaj večji, zdaj manjši, niso bili nič nenavadnega. Ogromno ljudsko vstajo moramo zabeležiti v letu 1905, ko sta se Finska in Litva dvignili zoper stoletnega zatiralca. Estonci in Letonci pa so podobno kot dosti prej tudi naši kmetje zažigali gradove neusmiljenih graščakov. Zaman so bili preleti potoki krvi, kajti tudi ta obsejni upor je bil zadušeni z ognjem in mečem.

Sanje se uresničujejo

Jeseni leta 1917 je izbruhnila boljševiška revolucija, mogočni carski imperij je bil razkrajati in tudi baltičkim narodom se je vžgala iskra upanja, da bodo ustvarili lastne, svobodne države. Finska je proglasila 6. decembra 1917 svojo neodvisnost. Estonaka je zahtevala svojo avtonomijo in osnovo lasten narodni svet. Latvija pa je v "Dumi" postavila zahtevo po upravnih enotnosti in končno je Litva, ki so jo preplavili nemški vojniki, proglasila svojo samostojnost 11. decembra 1917. Ta nenadni preokret, nepričakovan pojav, ki je nepoznanje svobode je povzročil vrsto nemirov, v katerih bi kmalu propadla njihova tako težko pričakovana neodvisnost. Iz teh povojnih neredov pa so se izoblikovali štirje narodi, ki jim nekateri nečesto priznati pravice do življenja, čeprav najdemo le malokje drugod toliko gorečega patriotizma in politične dalekovidnosti. Njihov položaj je seveda izredno kočljiv, saj morajo neprestano nitiati med dvema hegemonijama, ki ju tako dobro pozna njihova preteklost. Neprestane grožnje jih silijo k budni čuječnosti, čeprav so te grožnje večkrat zavite v prijazno zunanost.

Med kladivom in nakovalom

Kadarkoli, in to je naravna težnja, kadarkoli so hotele baltičke države osnovati močno baltičko zvezo, ki bi zanje predstavljala močan političen faktor, vedno jim je rajh prekrizal račune. Ko se je n. pr. Litva jela obračati na Poljsko, kar je že tradicionalna litvanska taktika, je Nemčija poizkusila vse, da bi njene odnose zastrupila s pomočjo škeleče rane, ki jo tvori mesto Vilno s svojo pokrajino.

Pa tudi sovjetska Rusija ni zamudila nobene prilike, da bi skalila dobre odnose med baltičkimi državami. V teh naklepih sovjetske politike moramo tudi

Kongresnika John J. Dempsey (levo) in Noah Mason. Oba sta člana Dimesovega preiskovalnega odseka.

iskati vzrok, da še danes ni prišlo do baltičke unije, kajti vedeti moramo, pa najal imamo opravka s carsko ali sovjetsko Rusijo, da je ena kakor druga gojila in da sovjetska še nadalje goji iste upe (danes so ti upi še posebno aktualni, ker se je pomorska moč Nemčije povečala), vtreti si popolen dostop na Baltik. Danes razpolaga sovjetska Rusija samo s sto kilometrov dolgo baltičko obalo, ki se razprostira med finsko in estonsko obalo, nudi pa samo eno pripravnost pristanišče, še to je zaradi ledenih skladov pet mesecev v letu popolnoma nerabno. Kar je v letih notranjega nereda, ko se je ukvarjala s problemi ureditve države, zamudila, to skuša sedaj sovjetska Rusija nadoknaditi. Ni še obupala nad tem, da se ji bo posrečilo vključiti baltičke države v prostrano sovjetsko federacijo s samo propagando, ker amatra za svoje poslanstvo, razširiti ideje, ki jih zastopa, v druge dežele, posebno pa v te, ki leže ob njenih mejah, oziroma ki so ji nekoč pripadle.

Od kod zastoj?

Nespametno bi bilo, pripisovati polom francoskih in angleških poskusov, vključiti sovjetsko Rusijo v zvezo, v zapadni sistem, da bi tvorila protutež osi Rim-Berlin, samo oviram, ki so nastale zaradi težavne realitve vprašanja baltičkih držav. Nedvomno ni bila samo točka, na kateri so zastala pogajanja v Moskvi, vendar lahko rečemo, da je prav to vprašanje izdatno prispevalo k temu, da se je še povečala atmosfera medsebojnega nezaupanja in vsestranske opreznosti obeh partnerjev. Jasno je, da sovjetska Rusija svoja sodelovanja z zapadnimi demokracijama ni hotela prodati poceni, ampak je skušala iz tega pripravnega položaja izaliti čim več. Bil je to prav ugoden trenutek, da razčisti položaj ob Baltiku. Zato je trmasto vztrajala na tem, da se tudi za baltičke države uveljavi določba o zaščiti varnosti, kar bi ji lahko v določenih okoliščinah dalo redko priložnost, da spusti rdeče čete prav do Baltika in s tem uresniči davne ruske načrte. Na drugi strani pa tvorijo ravnotežje ob Baltiku neprestano nevarnost za vdor nemških čet, ker se jim po tej poti nudi najpripravnnejša črta za prodiranje na Leningrad. Tudi ta moment je poleg drugih kriv končnega neuspeha pogajanj v Moskvi.

Previdna taktika

Samoposebi je umevno, da zahteva ta nenavado delikatni položaj baltičkih držav opreznega taktiziranja med obema mogočnima sosedama, Nemčijo in Rusijo in je zato razumljivo, da so vse tri republike sprejele pakt o nenapadanju, ki sta jim ga ponudila oba nezaupljiva mogočnena, kar je Finska, ki je usmerjena pretežno k Švedski, od strani Nemčije zavrnila. Ti pakti so zagotovili nekakšno brezskrbnost baltičkim državam na obe strani. Negotovo pa je, v kakšni meri je zaščiten neodvisnost teh dežel s temi pogodbami, če pomislimo na stoletno politiko, ki jo vodita obe veliki tekmovalki, politiko, ki ne sloni samo na strateških razlogih, ampak tudi na želji po gospostvu nad Baltikom.

Pa še nekaj je, kar harekuje

izredno nezaupljivo politiko do obeh sosedov, to je faktor gospodarskega značaja. Baltičke dežele so obrasle s prostornimi gozdovi, imajo razvito živinore-

jo in poljedelstvo na zelo lepi višini. Latvija ima poleg tega razvito tudi znatno kovinsko industrijo. Dokler so bile te pokrajine pripojene k Rusiji, so procvitale, saj jim je ogromni ruski trg dajal odličnih možnosti za vnovčenje pridelkov. Pa ne samo to. Baltičke pokrajine so tvorile tranzitno ozemlje med Baltičkim morjem ter Rusijo in narobe. S svojo neodvisnostjo so bile postavljene baltičke republike v čisto nove pogoje. Treba si je bilo polskati novih tržišč, zgraditi lastno gospodarsko življenje, predvsem pa ustvariti lastno industrijo. Njihovi napori v tej smeri so obrodili uspeh, ki se ga ne da zanikati. Vendar stojišta Estonaka in Latvija še vedno pred dejstvom, da sta po svojem gospodarskem stavu in po naravni legi tesno navezani na rusko gospodarsko aktivnost. Težave, ki nastajajo iz te nujnosti, so razumljive, saj dajejo Rusiji v roke sredstvo za pritisk, ki ga lahko izvaja nad baltičkimi državami, kar je tudi njen namen. Baltičke države so torej v nenavadnem in nevarnem položaju. Prisiljene so ohraniti dobre odnose s nevarnim sosedom, ki se ga morajo neprestano čuvati. Iz tega zamotanega položaja pa tudi izvira dejstvo, da baltičkih držav ni mogoče organizirati v kakšno mednarodno politično kombinacijo, ki bi bila naperjena proti sovjetski Rusiji. Na drugi strani pa te države ne mislijo iskati "zaščite" pri Nemcih, ker bi to bilo kaj slabo zdravilo za rano, ki jih skali.

Policijski naval na klub v Ciceru

Chicago, 15. nov.—Policijski državna pravdnika Courtneyja so včeraj udrl v pivnico kluba Paddock v Ciceru, da najdejo sled za morilec Edwarda J. O'Hareja, bogatega športnika. Zasegli so dva revolverja in aretirali pet oseb, ki niso dale zadovoljivih odgovorov na vprašanja. Ralph Capone, brat znanega gangleza in "butlegarja", je lastnik kluba, daš je dovoljenje za točenje opojnih pijač bilo izdano na ime Michaela De Rosa. Preiskava je ugotovila, da je imel umorjen O'Hare poslovne zveze z mestnim sodnikom E. J. Hollandom.

Kruva volilna kampanja na Kubi

Havana, Kuba, 15. nov.—Odvetnik Eduardo Chibas, kandidat revolucionarne stranke, je bil razje, ko so pričeli streljati nanj, ko se je vozil v svojem avtomobilu v havanskem predmestju. Jose Fernandez, predsednik liberalne stranke, je bil tudi obstreljen v bitki s komunisti pred svojim domom. Kubanski diktator Batista se mora boriti proti močni opoziciji v volilni kampanji.

Delaški odbor odredil volitve

Washington, D. C.—Federalni delaški odbor je odredil volitve glede reprezentacije pri kolektivnih pogajanjih med uslužbeni petih kompanij. Te so Sebastian Stuart Fish Co., Ana-cortes Canning Co., Farwest Fishermen Inc., Fisherman Packing Corp. in Western Fisheries. Sedež vseh kompanij je v Anacortesu, Wash. Delavci bodo morali odločiti, ali naj jih reprezentira unija CIO ali pa unija ADF pri kolektivnih pogajanjih.

Slika kaže šolako sobo in solarje v privatnem stanovanju Harriete Frost, West Orange, N. J.

ROMAN TREH SRC

JACK LONDON

XXIX.

Z moratorijem si je borza znatno opomogla. Panika je plegla in vrednote so nehale padati. Nekateri se celo poskočile. Vpliv moratorija se pa ni poznal pri delnicah Francisojih podjetij, ker je pritiskal nanje stari Regan. Borba se je nadaljevala in Francisoji papirji so rapidno padali. Stari volk je z zadovoljstvom opazil, da je bilo na denarnem trgu vedno več delnic Tampico Nafta, ki jih je prodajal najbrž Francis Morgan sam.

— Zdaj je odločilni trenutek, — je dejal Regan svojim pomočnikom in borznim agentom. — Pojdite takoj na delo. Igra je dvojna. Držite se seznama vrednot, ki sem vam ga dal. Prodajte jih ne glede na ceno. Prepričan sem, da ne neha padati. Druge pa začnite takoj kupovati. Kupite znova vse vrednote, ki ste jih prodali. Izgubiti itak ne morete. S tem, da prodaste tiste, ki so v seznamu, pa ubijete z enim udarcem dve muhi.

— Kaj pa nameravate vi? — je vprašal eden njegovih pomočnikov.

— Meni pa ni treba kupovati, — se je glasil odgovor. — Naj vam bo to dokaz, kako pošteno sem vodil kampanjo in kako zelo vam zapupam. Razen tistih, ki so označene v seznamu, nisem prodal nobene delnice tako, da mi jih tudi kupovati ni treba. Zdaj prodam samo še ostale, kar jih je v seznamu. To je moj načrt, s katerim hočem uničiti nasprotnika. Moje akcije se lahko udeležite s tem, da prodaste v seznamu navedene vrednote ne glede na ceno.

Tako torej, — je kričal Bascom ves obupan, ko je planil ob pol enajstih v Franciso v kabinet. — Vse vrednote so poskočile, samo vaše še vedno padajo. Reganu je potrebna kri. Nikoli nisem mislil, da je tako močan. Izključeno je, da bi mogli vzdržati njegov pritisk. Bije nam zadnja ura. Ruinirani smo — vi in mi vsi, kar je nas zainteresiranih na vaših podjetjih. Vsaka beseda o rešitvi je zdaj odveč.

Francis še nikoli v življenju ni bil tako miren, kakor ta čas. Cemu bi se razburjal in jezil, če je vse izgubljeno? — si je mislil. In ker je bil v tem zahrbtnem napadu samo žrtev, ker so delali na borzi brez njegovega sodelovanja, ga je tolažila zavest, da ima čiste roke, dočim so si jih drugi s to zahrbtno gonjo umazali. Bascom seveda ni vedel, kaj se godi tisti hip v Francisovi duši.

— Le pogum in nikar si ne belite glave, — ga je tolažil Francis. Misel, ki se mu je nenadoma porodila v glavi, je začela dobivati konkretne oblike. — Prižgiva cigare in pomeniva se mirno o položaju.

Bascomu so se od nestrpnosti in razburjenja tresle roke. Hotel je oditi, pa ga je Francis zadržal.

— Počakajte vendar! Stojte! Kam se vam tako mudi? Poslušajte, kaj vam povem! Pravite, da so me uničili?

— In tudi vi ste uničeni?

Agent je zopet prikimal.

— Kar pomeni, da sva suha, absolutno suha, — je nadaljeval Francis, ki je hotel pojasniti Bascomu, kaj mu je prišlo na misel. — Zdaj je obema povsem jasno, da se nama nič hujšega ne more zgoditi. Če so naju oskubili do zadnjega vinarja, je pač vse eno, kaj naju še čaka. Kjer nič ni, še vojska ne vzame. Kaj bi si torej po nepotrebnem belila glave?

— Samo čas trativa, — je dejal Bascom in prikimal z glavo čez, to itak vem.

— Casa imava zdaj dovolj, — se je nasmejal Francis. — Vse kupčije in prodaje so namreč odpadle. Saj ste vendar sami priznali, da sva izgubila vse do zadnjega vinarja. Kupovati ali prodajati torej nimava kaj. Zgar ne vidite, da je čas za naju zdaj brez pomena?

— Nadaljujte, nadaljujte! Radoveden sem, kam merijo vaše besede in kaj prav za prav mislite, — je dejal Bascom in pogledal ves obupan v tla. — Uničen sem, vse, prav vse je izgubljeno in sami pravite, da ni nobenega izhoda iz tega obupnega položaja.

— Zdaj ste uganili moje misli! — je vzkliknil Francis veselo. — Vi ste član borze. Pojdite torej in začnite prodajati in kupovati vse, kar vam pride pod roke. Izgubiti itak ne moreva, ker sva že izgubila. Zakaj bi si torej ne privoščila tega veselja? Vse, kar je pod ničlo, je ničla. Odštejte ničlo od ničle in kaj vam ostane? Zopet ničla. V borzne spekulacije sva vtaknila vse imetje in še tujega je šlo nekaj. Kaj bi torej še pomišljala? Riskirajva zdaj še to, kar ni najino.

Bascom je hotel ugovarjati, toda Francis mu je zaprl sapo, rekoč:

— Saj sem že rekel, da je ničla vse, kar je pod ničlo. Kot borzni agent bi že morali vedeti, kaj pomeni odsteti ničlo od ničle.

In Bascom se je uklonil Francisoji volji. Zdaj ni bil več agent, ki dela po svojem predvzoru, temveč slepo orodje Francisove volje. Lotil se je vratolomne borzne pustolovščine. Svoj živ dan še ni tako drzno spekuliral.

— Tako, tako, — se je smejal Francis o pol dvanajstih, zdaj — lahko brez skrbi nehava. Pomnite pa, da nisva zdaj prav nič na slabšem kot sva bila pred eno uro. Takrat je bila najina vrednost ničla in zdaj zopet pomeniva ničlo. Svoje imetje lahko začnete takoj prodajati na javni dražbi. Sicer pa opravijo to za vas drugi.

Bascom je stopil flegmatično k telefonu in že je hotel odrediti, naj se konča borzna bitka s popolno kapitulacijo, ko so se nenkrat odprla vrata in v predsobi se je začela melodija stare piratske pesmi. Ta nepričakovana sprememba dekoracij je Francisu tako navdušila, da je pahnul Bascoma od telefona, zgrabil slušalo in vzkliknil:

— Stojte! Čujte!

In predno sta zagledala pevca, sta zaslišala pesem:

Dedov naših domovina,
milo morje, rodni kraj. —
K zmagi pot si nam edina,
tujemce peko, nam si raj.

Strahopetec tu ni mesta —
kdor junak je, hajdi k nam!
Glada, ravna je nam cesta —
kjer se pleni, vsi smo tam! ...

In v sobo je planil Henry Morgan, takoj za njim pa Charley Tipperly z velikim kovčegom v roki. Francis je bil tako navdušen, da je zapel zadnjo kitico piratske pesmi s Henryjem prej, predno ga je objel in pozdravil.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Bascom Charley Tipperlyja, ki je bil še vedno v fraku in tako blede, kakor da vso noč ni zatisnil oči.

In Charley je potegnil iz žepa tri črke, glaseče se na 1,800,000 dolarjev, ter jih je izročil Bascomu. Bascom je žalostno zmajal z glavo.

(Konec jutri.)

Kupčija je kupčija

To se je dogodilo v kraju, kjer se je med prasketanjem smrek, ki so pokale v mrazu 70 stopinj, slišal le lajež vpreženih psov, škripanje sani in vzpodbujajoči kriki poštnega tekača Pierra Moreauxa. Nekdo se je tam razlegalo zavijanje volkov in pokanje ledu na zamrznem Yukonu.

Danes je drugače. Če dobro pogledaš, boš v snežnih zametih razpoznal serpentinasto cesto. Zaslišal boš, kako so utarile verige ob kovinski blatnik in brnenje motorja. Potem je zopet vse tiho.

Danes je padel sneg, zato je topleje — komaj 50 stopinj mraza. Traktorji sneženega pluga so se vrnili v Webster in znova je zavladala tišina in noč.

Ne! Bliza se limuzina. Ni vozilo z juga. Ima dvojno steklo in streha in zadnja stena sta pokriti z debelo rogozevino. Med strešnicama 114 in 115 se je voz ustavil. Zaslišala sta se dva glasova — moški in ženski. Žena, zavita v kožnat plašč, je izstopila in se napolnila nazaj po cesti, v noč.

— Izstopila je, slabo ji je postalo in od tistega trenutka je nisem videl več. — Moč-avtomobilist McHerston sedi v stražnici poleg žareče peči. Z naslonjal mu mrtvo vise roke.

— "Skoraj bi mi bile zmrazile roke. Iskal sem jo, dokler mi žepna svetilka ni ugasnila. Nisem našel kraja, kjer je krenila stran."

— "Cemu mislite, da je krenila stran?"

— "Prevozil sem cesto v obe smeri, več kilometrov daleč, ne mogel bi je zgrajati. Če je sploh mogla hoditi ... Moja žena je bila le lahko oblečena."

— "Zakaj je izstopila?"

— "Slabo ji je postalo."

— "A pravite, da ste prevzili cesto v obe smeri? Kje ste zakorenili?"

— "Kje? S svojim vozom se lahko obrnem kjerkoli hočem."

— "Imate avto 107. Dolg je približno štiri in pol metra."

— "Plugi so odmetali sneg v širino pet metrov."

— "Okrenil sem ..." je vztrajal mož in gledal v stran. "In sicer dvakrat."

Cestar je vstal, se malomarno pretegnil in šel dvakrat po sobi. Ravnodušno je pobral gostovo kožno rokavico, ki je bila padla na tla. "Dobra roba — v takih ne zmazneš zlepa — in vendar pravite, da so vam roke zmazane."

— "Odložil je rokavico in zamrmral: 'Vtaknite roke tja v umivalnik, prenehalo vas bo boleti.'"

— "Odšel je k telefonu in zavrtel številko. 'Kelly?' Počakal je trenutek. 'Kelly?' O. Brien. Sami! In Texa. Hitro! Med 114 in 115. Ženska. Sam pri-

dem z vozom. Dobro. Da, najbrže bo zmazana." Obesil je slušalko in se vrnil k možu, ki je stal pri umivalniku. "Vi ostanete tu!"

— "Z vami grem, če boste šofirali."

— "Tu ostanete. Zaklenem vas. Sicer bi pa brez avtomobila itak ne prišli daleč."

— "Cez dobro uro je zaročil v vratih ključ. V toplo sobo je skočil pes Tex in se postavil nasproti McHerstonu. Za njim sta vstopila policist Kelly in cestar O'Brien. Nosila sta negibno žensko telo.

Kelly je pogledal čez ramena McHerstona in dejal: "Aretirani ste."

— "Cemu?"

— "Umor. Pustiti človeka samga brez vžigalice in brez drv na mrazu pri 50 stopinjah je zločin. In tole je žena."

— "Je mrtva?"

— "Ali je mogoče ostati na tem mrazu dve uri, ne da bi zmaznila do kosti?"

— "Našla sva jo na cesti. Avtomobila niste obrnili — sneg ni padel. Sled voza je jasna in ena sama," je pojasnjeval.

— "Na sebi ima samo lahke mestne čevlje in lahek kožuh. Mora biti mrtva ..."

— "Dober večer, gospodje!" se je oglašil ženski glas.

Oba Aljaščana sta odskočila in presenečeno pogledala ženo,

Skupina ljudi, ki je agitirala za californijski penzijski načrt, ki je bil poražen pri volitvah.

ki je sedla in se smehljala. Njeni plavi lasje se svetijo, oči ji žare.

— "Gospoda, prebiti dve uri v mrazu, ki ga navadni toplomer niti izmeriti ne more! Brez ognja in v lahki mestni obleki! ..."

Kdo govori? Tudi pes Tex ne razume in izteza glavo za nevidnim glasom, ki nadaljuje: "Gospoda, prič sta, da ne gre za nikakšen trik. Dama bo tako ljubizna in bo sezula čevlje. Če toplota njenih nog ne znaša najmanj +36.5, vama, gentlemana, takoj izplačam tisoč dolarjev v gotovem."

Aljaščana strmita v malo, lepo nožico v svileni nogavici.

— "Bogme, nima zmazanih nog! Vlažne so in tople ..."

Kelly je držal v levi roki njeno nogo, z desno je segel po revolverju.

Glas je govoril dalje: "Dama je sva oblečena v obleko 'Chauf-Chauf,' ki jo greje električna energija permanentne baterije 'Perpetedison.' Vsa garnitura sestoji iz para nogavic, hlače, srajce z rokavi in iz rokavic ter čepice s spojnimi vrvicami in baterijo, ki jo lahko uporabljate nepretrgoma 36 ur in stane v vsakršni velikosti bodisi za damo ali za gospoda 80 dolarjev v dvajsetih mesečnih obrokih po 4 dolarje, z garancijo treh let. Perete jo lahko z vsakim milom in jo lahko tudi prekuhate. Baterija tehta 13 dkg in ni večja od notesa."

Predno sta se moža ovedla, je stalo pred njima dekle, obličeno v perilo in se smehljalo. McHerston je stekel k avtomobilu in se vrnil s kovčegom.

— "Gentleman, doslej je vama govoril moj žepni gramofon, ki ga lahko dobite za 15 dolarjev. ... Trenutek." Odprl je kovčeg, in pokazal perilo. "Zdaj bom pa jaz govoril. Tu vidita garnituro 'Chauf-Chauf,' ki odgovarja vaši velikosti. Nič vama ni treba plačati zdaj. Prvi obrok pošljete prvega ..."

HUMOR

Izvrstna ideja

Znani dunajski zdravnik dr. König je zelo ljubil lov, čeprav ni znal dobro streljati. Na nekem lovu je že ves dan streljal, toda še ničesar ustrešil.

— "Streljajte, gospod doktor," so mu klicale prijateljice, "tam teče zajec!"

Zdravnik je ustrešil in zgrešil. To se je večkrat ponovilo. Na lepem pa zakliče neki prijatelj:

— "Streljajte doktor, evo fazana-bolnika!"

Zdravnik je ustrešil in fazan je padel ...

Kaj mora storiti vsak Francoz pri zračnem napadu?

Te dni pariške sirene pogosto tulijo alarm pred zračnimi napadi, čeprav doslej še niso bombardirali Pariza. Neki pariški šalji list piše, kaj mora storiti vsak Francoz v primeru zračnega napada.

— "Če boste v zavetišče pred bombnimi napadi, hodite po stopnicah tiho, da ne boste zbudili stanovalec, ki sladko spe."

Ne kadite v zavetiščih, posebno če imate plinsko masko na obrazu!

Ne uporabljajte žepne svetilke. Sicer pa tako ne morete uporabljati ničesar, kar imate v svojem žepu, zato je že poskrbel g. Paul Renaud (francoski finančni minister)!

V času sovražnosti naj se družinski prizori odigravajo bolj tiho, da ne bodo oglušili zvoka sirene!

Smrt tete Pepe

Asta Znidaršič

Ko so v četrtek gospod kaplan zavili proti Tomičevi hiši, v katero sicer niso zahajali, so že vedeli vsi: stara Kresčka umira. Teta Pepa, prevzlikarica, ki se je že dolgo, za te čase, polne dela in skrbi, predolgo poslavljala od življenja. Tomičevi so čuli po cele noči pri njej, prenašali njeno ubogo, staro in zgrano telo z ene strani postelje na drugo in poslušali njen večni refren! Ko bi le še mogla malo živeti, vsaj malo, da bom stara devetdeset, na postelji je lepše kakor v zemlji, ne v zemljo, ne ...

Pozabila je na nebesa in vice, pozabila na svojo dušo, za katero je vse življenje molila, da bi ji izprosila čim boljši prostor tam nekje. In noben, še tako svet opomin je ni spravil na manj posvetne misli, dokler se ni zasvetila monštranca in belina duhovniškega oblačila v bolniški sobi. Takrat se je teta Pepa vda. Poslovila se je od domačih, ki ji sicer niso bili sorodniki po krvi, pa je z njimi v miru živela morda boljše kot bi lahko z vsemi svojimi nečakinjami. Te so jo prihajale obiskovat včasih ob nedeljah, z otroki okoli sebe in s poželjivim vprašanjem na obrazu: Koliko bo dala danes? Koliko ima še stara? Govorila je z njimi druge stvari. Toda marala jih ni nikdar. Mnogo rajši je govorila s starim Tomičem in njegovim ženo. Z njima se je od začetka dogovorila za kot v hiši, za hrano in obleko. Dala jima je denarja kolikor so se domenili in od takrat niso več govorili o teh stvareh. Toda zlahta, zlahta. Vsak bi hotel podedovati čim več, in če ne bo prijazna z vsemi, ji še za pogrebom ne pojdejo. A lep, časten pogreb, to je bila Pepina zadnja posvetna želja.

Se enkrat je premislila na vse nazaj. Na Franceta, ki ga je imela rada, in na hčer, ki jo je imela z njim. Takrat je bila Pepa rdeča in okrogla, morda celo lepa. Svojejo moža je sovražila. Ni pustil, da bi njena hči živela pri njej in tako je umrla Ančka. Francetova in Pepina hči, pri tujih ljudeh, mlada, skoraj še otrok. Takrat je hotela Pepa umreti. Danes pa ne, čeprav ve, da mora.

Bog vam povrni vse, je rekla Tomičevi materi in glej, da bo mnogo kropilcev in pogrebcev.

In je tiho, neopazno nehala živeti.

Mrtvaški zvon je oznanil fari njeno smrt.

V tem smo hodili z vseh strani k njej na poslednji obisk. Ležala je pod črnim prozornim "dintahom", majhna in mršava, komaj podobna človeku. Okrog nje so gorele sveče, jokale pod križi matere božje in dvigali svetniki svoje povosčene roke v blagoslov. Pepa jih ni gledala. Bila je lepo oblečena v črno, noge in roke so ji vezali svileni trakovi — če bi se mogla videti, bi bila gotovo zadovoljna. Kdor je stopil v sobo, si je nadel čim resnejši, skoraj žalosten izraz. Kot da ni slišal in videl prisotnih, je stopil proti Pepinemu ležišču, pokropil, se prekrizal, in če je zmogel, malo pomolil za njeno ubogo dušo. Potem pa, kot preroben in ves nasmejan skočil v sredo vaskih punc in fantov, ki so ga v desnem kotu sobe že čakali in se medtem igrali go-

lobčka, bili "rihprete" in se za kazni razigrano poljubljali. Glavno besedo je imel Klemšnov Tine, lepi, veseli Tine, ki je še vedno poln soldatskih objestnosti. Dekletom je všeč, mlajše sicer nečesto tega pokazati. — Kzen, vpije Tine. Francka bo delala testament! — Na levo krug! Komu boš zapustila tole? — Tebi! — Smeh ...

Frančin fant se je nekam nerodno predel. Zdaj mu ni prav, da sta se zmenila, da bosta skrivala svojo ljubezen. Zdelo se mu je, da slavi nocoj Tine preveč zmag. Toda spet ga je zmotil smeh in Frančin fant je pozabil na to. Nihče ni več vedel, zakaj je prišel sem. Le iz navade je včasih kdo zabundal kakšno žalostinko in se takoj zopet vrnil k smeju, igram, pitju in grobim šalam. Pepa je bila tiha in ponižna ležala v hiši, da smo pozabili na njo. Dve noči smo pozabljali. Dve noči se je mlado življenje smejalo smrti.

Če bi Pepa slišala, bi bila vesela.

Tretji dan na vse zgodaj so prišli sorodniki na pogreb. Krata je bila že zabita, malo kdo je

spregovoril besedo, čakali so še pogrebce in duhovnika. Tkrat sta si skočili prvi dve ženskji v lase. — Testament, pet je jev je mojhi, candra hudičev še otrok nimaš, pa bi hotela njene cunje.

Stari Tomšič je stopil prag, mrk, neprespan. Prekle babe, zmolite očenaš in rože kranc za teto in pustite vse drugo pri miru. Vsaj dokler je še moji hiši, hudičeve ...

To je pomagalo, da je bil mdo pogreba, ko si je vsak p daljevalo in spremljal Pepo cerkev in potem na pokopališču. Možje so šli resni, kot se spobi, ženske so jokale, kot vedno.

Kakor hitro so gospod kaplan odšli s pokopališča, se je začel znova. Nihče ni vedel, zakaj ko solze: zaradi jurjev, tetin oblek in odevi, ali morda celo radi nje same. Ženske so se sp začele dreti druga na drugo, kler jih ni grobar z lopato roki zapodil s pokopališča. Daljevalo so na klanec in si grozile z županom, sodnijo, kdom, notarjem in narodnim slancem — ki je pri nas še v deljo šnops pil.

Če bi jih teta Pepa slišala, bila gotovo žalostna in jezna.

Toda Pepa ne čuti niti, da je v zemlji. Ne sliši tišine in ne teme, v kateri leži. Tudi ne več, da čakajo prebujne grozd jagode, da bo treba obrati bolka in ličkati koruzo. Da vračata iz vojske Tomičev ko Gidran in sin Jože.

Pepi se ni treba več vesel ali žalostiti.

Ali sta že naročili Prosveto Mladinski list svojem prijatel ali sorodniku v domovino? To edini dar trajne vrednosti, ki za mal denar lahko pošljete svo cem v domovino.

Listen to and Advertise on

PALANDECH'S YUGOSLAV RAD

Folk Songs and Music

Tamboritz Orchestra

Station WVAE, Every Sunday 1 to 530 S. Clark St., Chicago — Har. 30

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska' vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. D

TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

■■■■

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Tel. Rockwell 4904

CHICAGO, ILLINOIS

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enake, za člana ali nečlane \$6.00 za eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri acemstvu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrzoka, reči, da je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrnč. države in Kanado.	Za Cencro in Chicago je.
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 6.30
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 5.10
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 3.90
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 2.70
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 1.50

Za Evrope je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: — Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj nasnaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družina št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledenč članov moje družine:

2).....Čl. družina št.....

3).....Čl. družina št.....

4).....Čl. družina št.....

5).....Čl. družina št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....